Σε αρμονία με τους καιρούς τους

Nasser Abourahme

Περ. *Radical Philosophy*, Καλοκαίρι 2024

Μτφρ.: Αντώνης Μπαλασόπουλος

Η απειλητική αυτή ατμόσφαιρα βίας και ρίψης πυραύλων δεν φοβίζει ούτε αποπροσανατολίζει τους αποικιοκρατούμενους. Έχουμε δει πως ολόκληρη η πρόσφατη ιστορία τους τούς έχει προετοιμάσει να ‘κατανοήσουν’ την κατάσταση. Ανάμεσα στην αποικιακή βία και στην ύπουλη βία στην οποία είναι βυθισμένος ο σύγχρονος κόσμος υπάρχει ένα είδος συσχετισμού συνενοχής, μια ομοιογένεια. Οι αποικιοκρατούμενοι έχουν προσαρμοστεί σ’ αυτή την ατμόσφαιρα. Για πρώτη φορά, είναι σε αρμονία με τους καιρούς τους.

Φραντς Φανόν, *Της γης οι κολασμένοι*, 1961

Θα υπάρξει καιρός για να θαφτούν οι νεκροί. Θα υπάρξει καιρός για τα όπλα. Και θα υπάρξει καιρός για να περάσουμε τον χρόνο μας όπως θέλουμε, ώστε τούτος ο ηρωϊσμός να συνεχίσει να ζει. Γιατί τώρα πια είμαστε αφέντες του καιρού.

Μαχμούντ Νταρουΐς, *Μνήμη για τη λήθη*, 1982

Το Ισραήλ είναι ένα ηττημένο εγχείρημα. Δεν το εννοώ ως ηθική καταδίκη αυτό. Το εκλαμβάνω, επί του παρόντος, ως ιστορικό γεγονός. Ένα Ισραήλ που θα έχει κανονικοποιήσει το στάτους του στον κόσμο και στην περιοχή, που θα εξουσιάζει σταθερά υπόδουλους πληθυσμούς, που θα έχει πάψει να εφαρμόζει πολιτικές Απαρτχάιντ, που θα κλείνει τα ανοιχτά του σύνορα, που θα μπορεί να δηλώνει σύνορα, που δεν θα εξαρτάται πια από την έκνομη βία που βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια των εποίκων, και το οποίο θα μεταβαίνει κάπου πέρα από τους ρυθμούς του μόνιμου πολέμου—ένα τέτοιο Ισραήλ δεν θα υπάρξει ποτέ. Έχει ήδη τελειώσει. Στην καλύτερη περίπτωση, είναι μια πολύ φθαρμένη αλλά και θανάσιμη φαντασίωση· το είδος εκείνο της φαντασίωσης απ’ το οποίο κρατιέσαι περισσότερο από θυμωμένο πείσμα παρά λόγω πραγματικής προσμονής για κάτι. Υπό μια σημαντική

έννοια—μια έννοια που πρέπει να εκφραστεί ρητά—ζούμε ήδη σε έναν κόσμο *μετά* από αυτή τη δυνατότητα, έναν κόσμο μετά το Ισραήλ. Αυτό το Ισραήλ είναι ήδη ένα μελλοντικό παρελθόν. Η επιμονή της Παλαιστινιακής ζωής, η άρνησή της απλώς να πεθάνει και να εξαφανιστεί, το έχει ήδη επιτύχει αυτό. Και *οποιοδήποτε* όραμα κάποιου μη αποικιακού τρόπου συνύπαρξης στην ιστορική Παλαιστίνη οφείλει να ξεκινήσει από αυτή την παραδοχή.

Αυτό το οποίο ζούμε σήμερα είναι οι τελευταίες, σπασμωδικές κινήσεις του Σιωνισμού. Δεν το λέω από αισιοδοξία. Τα αποικιακά φινάλε μπορεί να κρατήσουν πολύν καιρό· σχεδόν πάντα είναι απολύτως κτηνώδη. Αλλά η θηριωδία είναι σημάδι της κλιμάκωσής τους σε ήττα, στον ίδιο βαθμό που είναι και οτιδήποτε άλλο. Οι τελευταίες αποικιακές κινήσεις ορίζονται από το συρρικνούμενο φάσμα επιλογών και από το γεγονός ότι κάθε κίνηση οδηγεί όλο και πιο ραγδαία προς το τέλος. Το Σιωνιστικό φινάλε δεν γεννιέται απλώς από τις εγγενείς αντιφάσεις του εγχειρήματος του Ισραήλ που αναδύονται στην επιφάνεια. Γεννιέται, και μάλιστα αποφασιστικά, από την επιμονή του μακρού αιώνα Παλαιστινιακής αντιαποικιακής αντίστασης, η οποία, στις δύο τελευταίες δεκαετίες, έχει εξελιχθεί στην πιο ανθεκτική αμφισβήτηση του αντιπάλου στα πλαίσια ενός αναγεννημένου πολέμου εθνικής απελευθέρωσης που κρατά εδώ και αρκετές γενιές. Για το θέμα αυτό οφείλουμε να είμαστε σαφείς και καθόλου απολογητικοί: ο Παλαιστινιακός πόλεμος εθνικής απελευθέρωσης αποτελεί μια αδιάλλακτη αμφισβήτηση της αποικιακής τάξης πραγμάτων. Ο Σιωνισμός δεν είναι κάτι που αποτυγχάνει αυτή τη στιγμή. Ο Σιωνισμός είναι κάτι που ηττάται αυτή τη στιγμή.

Η μανιασμένη έφοδος στη λυσσαλέα εκστρατεία γενοκτονίας στη Γάζα μπορεί να κατανοηθεί μόνο αν αναλυθεί με όρους της συνολικής ιστορικής καμπύλης της πάλης για την Παλαιστίνη, η οποία φτάνει ως το παρόν σημείο ανάφλεξης. Δηλαδή, η συγκυρία αυτή μπορεί να κατανοηθεί μόνο αν τοποθετηθεί στο σημείο *θεμελιακού αδιεξόδου* του Σιωνιστικού εγχειρήματος. Ο Σιωνισμός βρίσκεται σε αδιέξοδο επειδή ορίζεται πλήρως από την καχεκτικότητα της επιβολής του. Είναι ένα εγχείρημα το οποίο, όταν έρχεται αντιμέτωπο με ένα ανθεκτικό φάσμα άρνησης, ανακαλύπτει ότι έχει προς ώρας βαλτώσει, ότι είναι ανίκανο να μεταβεί πέρα από την ιδρυτική του στιγμή, ανίκανο να μονιμοποιήσει ή να φέρει σε πέρας την υφαρπαγή με τη μορφή σταθερών καθεστώτων ιδιοκτησίας και δικαίου, ανίκανο να προχωρήσει πέρα από το παρελθόν. Οι πολιτικές τάξεις πραγμάτων οι οποίες δεν μπορούν να ολοκληρώσουν την ιδρυτική τους πράξη κατάκτησης και να παραδώσουν τη βία αυτής της κατάκτησης στο πολιτικό ασυνείδητο είναι επισφαλείς τάξεις πραγμάτων. Είναι ασταθείς τάξεις πραγμάτων.

Ο σκοπός του Σιωνισμού, ο λόγος ύπαρξής του, ήταν πάντοτε η ίδρυση ενός εθνοτικά καθαρού ή έστω πλειοψηφικά Εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη. Σήμερα όμως βρίσκεται να κυβερνά πάνω από εφτά εκατομμύρια γηγενείς Παλαιστίνιους υπηκόους—πάνω από το μισό του πληθυσμού που ελέγχει—τους οποίους δεν έχει ούτε την πρόθεση ούτε και την ικανότητα να ενσωματώσει ως μέλη του εθνικού πολιτικού σώματος. Αυτή είναι μια σαφώς ανεπίλυτη αντίφαση. Από την οπτική του φυλετικού κράτους, είναι μια ανοσολογική καταστροφή. Σημαίνει όχι μόνο πως το κράτος πρέπει να παραμείνει τυπικά ή νομικά καθοριζόμενο από φυλετικούς όρους (και ότι δεν μπορεί ποτέ να

περατώσει τη μετάβαση στα εργαλεία της φιλελεύθερης δημοκρατικής τυπικής ελευθερίας), αλλά και ότι είναι καταδικασμένο σε μια διαρκή αναπαραγωγή της βίας της κατοχής. Με την μακροϊστορική έννοια—και αυτή ακριβώς είναι η χρονική έννοια και ο χρονικός ορίζοντας που επιβάλλονται πλέον—ο Σιωνισμός έχει μόνο δύο επιλογές: την ισότητα (και συνεπώς την αυτοακύρωση) ή τη γενοκτονία. Το ότι επιλέγει τόσο ξεκάθαρα τη γενοκτονία υπογραμμίζει τον βαθμό στον οποίο η εξάλειψη των Παλαιστίνιων είναι η θεμελιακή επιθυμία του Σιωνισμού, το πρωταρχικό αντικείμενο των ορμών του.

Από την οπτική ενός στάσιμου εγχειρήματος εποίκισης, η γενοκτονία δεν είναι ούτε παράλογη ούτε απλώς εκδικητική. Για τον Σιωνισμό, αποτελεί διορθωτική επαναφορά σε ένα μονοπάτι που έχει μπλοκαριστεί. Κραυγάζουν υπέρ της και τη *νιώθουν* ως κάτι ζωτικά αναγκαίο επειδή μπορεί να αποτελέσει διαφυγή από το αδιέξοδο, από την αμφισβήτηση. Στην πραγματικότητα, η γενοκτονία δεν βρίσκεται ποτέ μακριά από την επιφάνεια της τάξης πραγμάτων στον αποικιακό εποικισμό. Κι αν και είναι ένα από τα πολλά μέσα εξολόθρευσης και άρνησης της εντοπιότητας ενός λαού (μαζί με τον εκτοπισμό και την ενσωμάτωση) αναδύεται στην επιφάνεια, ιστορικά μιλώντας, όταν τα σύνορα παραμένουν ανοιχτά και υπό αμφισβήτηση. Στην Παλαιστίνη, η γενοκτονία, ακόμη κι αν κατανοηθεί εντός των στενών πλαισίων της Συνόδου του ΟΗΕ, όχι ως μαζικός φόνος ατόμων (που είναι και το σπανιότερο) αλλά ως συνειδητή καταστροφή της ικανότητας ενός λαού να υπάρξει, ήταν πάντοτε η προϋπόθεση ύπαρξης του πολιτικού Σιωνισμού—από πολλές απόψεις, η Νάκμπα ήταν ξεκάθαρη περίπτωση γενοκτονίας, ακόμη κι αν δεν μπορούμε ακόμα να την ονομάσουμε έτσι. Αλλά το γεγονός πως η γενοκτονία επιστρέφει ως συμβάν, ότι περνάει από την υπόρρητη λογική στην υλοποίηση, αυτό είναι αποτέλεσμα του μεγέθους της αμφισβήτησης που θέτει ο ανανεωμένος πόλεμος απελευθέρωσης της Παλαιστίνης ενάντια σε ένα εποικιστικό εγχείρημα που έχει ήδη βαλτώσει.

Αυτή ακριβώς η αίσθηση του παρόντος ως στιγμής ταυτόχρονα *αδιεξόδου/δυσφορίας* και *διεξόδου/ελευθερίας* για το αποικιακό καθεστώς εξηγεί και φαινόμενα όπως η εντυπωσιακή ένταση της ανοιχτής πρόκλησης σε γενοκτονία τόσο στην κοινωνία όσο και στο κράτος του Ισραήλ. Εννοώ εδώ τη γενικευμένη θέληση σε έναν λόγο που συνίσταται σε σχεδόν καθημερινά καλέσματα να ισοπεδωθεί, να εξαλειφθεί, να συντριβεί, να αποτελειωθεί ο αντίπαλος· ή σε μια γλώσσα η οποία εκφράζει αμεσότερα τις ανοσολογικές αγωνίες μιας φυλετικής τάξης πραγμάτων που νιώθει να απειλείται: να υπάρξει εξάλειψη (*l'mchock*), εκκαθάριση/απολύμανση (*l'tahir*)· ή, πιθανώς ακόμη πιο αποκαλυπτικά, σε μια ρητορική που κωδικοποιεί την παρότρυνση σε καλέσματα για την ολοκλήρωση της ιδρυτικής κατοχής: «Νάκμπα 2.0», «να ξετυλιχθεί η Νάκμπα της Γάζας», «δεύτερος πόλεμος ανεξαρτησίας». Αυτή η διπλή αίσθηση αδιεξόδου και διεξόδου είναι επίσης παρούσα στις διαθετικές εκρήξεις που τόσο συχνά αποτυπώνονται στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης του Ισραήλ σε σχέση με εικόνες θανάτου και καταστροφής στη Γάζα: η αγαλλίαση, η σαρκαστική κοροϊδία, η μνησικακία, η σκληρότητα, η ανάγκη να εξευτελίσεις τον άλλο. Είναι δύσκολο να εξηγηθεί διαφορετικά ο εντελώς πλεοναστικός αριθμός εικόνων και βίντεο που κυκλοφορούν με στρατιώτες να λεηλατούν σπίτια, να

καταστρέφουν τρόφιμα, να παίζουν περιπαιχτικά με τα παιχνίδια νεκρών ή ξεριζωμένων παιδιών, ή να ποζάρουν με τα εσώρουχα νεκρών ή ξεριζωμένων γυναικών. Αυτή η γενικευμένη κατάρρευση των ορίων λεκτικής αυτολογοκρισίας και αναστολής δεν μπορεί να εξηγηθεί απλώς από μια νέα επιτρεπτικότητα ως προς τις απαγορευμένες επιθυμίες. Είναι επίσης αποτέλεσμα της βαθιάς δυσφορίας της παρεμποδισμένης ορμής της λίμπιντο που καθοδηγεί αυτό το εγχείρημα, καθώς αυτό παρακωλύεται από έναν λαό που το Ισραήλ «*γνωρίζει*» ότι είναι κατώτερος με κάθε δυνατή έννοια, και όμως δεν μπορεί για κάποιον λόγο να τον νικήσει αποφασιστικά, *μπορεί* όμως να τον εξευτελίσει και να τον τιμωρήσει. Πρόκειται για τη δυσφορία που εμφανίζεται ακόμη και τώρα στη διαρκή απάντηση ότι δεν πρόκειται στ' αλήθεια για γενοκτονία επειδή «αν ήθελε, το Ισραήλ θα μπορούσε να σβήσει τη Γάζα από τον χάρτη». Και πρόκειται για μια απάντηση, βεβαίως, που απλώς προδίδει πόσο οι υποστηρικτές του Ισραήλ επιθυμούν ακριβώς αυτό, αλλά αδυνατούν (προς το παρόν) να το υλοποιήσουν.

Αυτή η μίξη δυσφορίας και ελευθερίας είναι επίσης ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούμε να κατανοήσουμε τη φύση της ολοκληρωτικής, εξαλειπτικής και λυσσαλέας βίας με την οποία αντιμετωπίζεται η Γάζα. Η βία αυτή συχνά αποκαλείται αδιάκριτη, στην πραγματικότητα όμως είναι στοχευμένη και συνειδητή και έχει ως στόχο όχι μονάχα την ευρεία καταστροφή αλλά και τα ίδια τα θεμέλια της συλλογικής κατοικήσιμης ζωής. Η βία αυτή περιλαμβάνει την επιβολή πλήρους πολιορκίας, την ενεργό μηχάνευση συνθηκών λιμού και επιδημιών και τις μαζικές και συνοπτικές εκτελέσεις. Πώς αλλιώς να κατανοήσει κάποιος την εξάλειψη της πλειοψηφίας των κατοικιών στη Γάζα και την κατεδάφιση ολόκληρων οικοδομικών τετραγώνων από τα Μηχανικά Τάγματα του στρατού *μετά* τη μάχη; Πώς να κατανοήσει τις εκατοντάδες βόμβες δύο χιλιάδων λιβρών—από τα βαρύτερα συμβατικά πυρομαχικά στη γη—τα οποία σκοτώνουν και καταστρέφουν τα πάντα σε απόσταση εκατοντάδων μέτρων, και οι οποίες ρίχνονται όχι μόνο σε πυκνοκατοικημένες συνοικίες αλλά και στις περιοχές που καθορίζονται ως «ζώνες ασφαλείας»; Πώς να κατανοήσει τη συστηματική καταστροφή ολόκληρου του συστήματος δημόσιας υγείας στη Γάζα, όταν σχεδόν κάθε νοσοκομείο πολιορκείται, δέχεται εισβολή ή βομβαρδίζεται κατά συρροή, και όταν δύο νοσοκομεία, περιλαμβανομένου αυτού της Shifa—του μεγαλύτερου στη Γάζα—μεταμορφώνονται ουσιαστικά σε στρατόπεδα θανάτου; Ή τις πάνω από 80 επιθέσεις στη διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας; Πώς να κατανοήσει τη συνολική εξάλειψη πανεπιστημίων, δημοτικών κτιρίων, βιβλιοθηκών, αρχείων; Πώς να κατανοήσει τη συστηματική στοχοποίηση των επαγγελματικών τάξεων στη Γάζα; Των γιατρών, των ιατρικών ειδικών, των δημοσιογράφων, των ακαδημαϊκών, των ποιητών και των συγγραφέων; Η πόλη της Γάζας, η τελευταία παραλιακή πόλη που απέμεινε στην Παλαιστίνη και το κέντρο των ζωτικών υποδομών της Λωρίδας, έχει σχεδόν ολοσχερώς καταστραφεί. Αυτή η ενεργός παραγωγή μη κατοικήσιμου χώρου, αυτή η θέληση για συντρίμμια, δεν μπορούν να εξηγηθούν απλώς ως στιγμιαία «δίψα για αίμα» ή εκδίκηση. Πρέπει να γίνουν κατανοητές, ιστορικά και διαθετικά, ως έκρηξη επί μακρόν συσσωρευμένης εξολοθρευτικής ενέργειας, η οποία, στη φάση της ύψιστης στιγμής επισφάλειας του εποικιστικού εγχειρήματος, αισθάνεται ελεύθερη να αναζητήσει το απειλητικό αντικείμενο της επιθυμίας της.

Ο καιρός για πρωτοβουλία/Zaman al-Mubadara

Θα ήταν όμως λανθασμένη η ανάγνωση της συγκυρίας αποκλειστικά από την οπτική μιας αποικιακής τάξης πραγμάτων που νιώθει πολιορκημένη και διαισθάνεται μια διέξοδο. Μια βαθύτερη ανάγνωση θα πρέπει να αναγνωρίζει το γεγονός ότι σε κάποιο επίπεδο, αυτή η πολιορκία—η πολιορκία του φρουρίου, η πολιορκία ενάντια στην πολιορκία—είναι πραγματική και όχι απλώς ένα κομμάτι της ναρκισσιστικής πρόσδεσης της αποικιακής κοινωνίας σε φοβίες του τραύματος και αντιστροφής της κατάστασης πραγμάτων. Με άλλα λόγια, δεν είναι απλώς ότι το Ισραήλ, όπως και κάθε αποικιακή τάξη πραγμάτων, κατατρύχεται από την προοπτική της αντιστροφής του συσχετισμού ισχύος, αλλά και ότι αυτή η αντιστροφή έχει γίνει όλο και πιο εφικτή, αν όχι και πιθανή, κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Το Σιωνιστικό καθεστώς έχει διαχειριστεί τις αντιφάσεις του σε αυτές τις δύο τελευταίες δεκαετίες (μετά την κατάρρευση του προσχήματος μιας «ειρηνευτικής διαδικασίας» με μελλοντική προοπτική) ουσιαστικά κερδίζοντας χρόνο, μέσω μιας διαχείρισης της θανάσιμης σύγκρουσης με μια παρατεταμένη ή μετέωρη χρονικότητα: πολιορκία, μόνιμη καταστολή της εξέγερσης, μαζικές συλλήψεις και κρατήσεις, βάθεμα του απαρτχάιντ και του εθνοτικού διαχωρισμού, οικονομικός κατευνασμός και οικονομίες ανθρωπιστικής βοήθειας, και χρήση των μορφών γηγενών αρχών εξουσίας στη βάση του μοντέλου των Μπαντουστάν. Στη Γάζα, αυτά συνοδεύτηκαν από τακτικές επιχειρήσεις βομβαρδισμών και από σφαγές που το κράτος περιέγραψε αποκαλυπτικά ως «κούρεμα του χορταριού», αναφερόμενο όχι μόνο στην ειδυλλιακή σήψη της Αμερικής των προαστίων μες στην καρδιά της αυτοεικόνας του Ισραήλ, ούτε απλώς στην αναγωγή της Παλαιστινιακής ζωής στη βουβή και απείθαρχη φύση, αλλά και στην απόλυτα κοινότοπη και επαναλαμβανόμενη φύση αυτής της βίας για τους ενορχηστρωτές της—το κούρεμα του χορταριού είναι κάτι που κάνεις από ρουτίνα, σχεδόν χωρίς να το σκέφτεσαι.

Το πρόβλημα όμως με την υπομονετική διασπάθιση χρόνου είναι ότι οι μορφές της αντίστασης δεν είναι στατικές, επεκτείνονται και μεγαλώνουν σε βάθος, σε διεισδυτικότητα και σε εκλέπτυνση κάθε χρόνο. Κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχει καταγραφεί η πιο σαφής ανάπτυξη του απελευθερωτικού κινήματος της Παλαιστίνης μετά το τέλος της Παλαιστινιακής Επανάστασης στην πολιορκία της Βηρυτού το 1982, και την αιχμαλωσία των βασικών πολιτικών της κομμάτων ως ουσιαστικών διαμεσολαβητών της ισραηλινής κατοχής της Δυτικής Όχθης στην επόμενη δεκαετία. Αυτό καθίσταται σαφές αν αναλογιστούμε τις μορφές της αντίστασης στο πλήρες και παγκόσμιο εύρος τους: τον πολιτικό ακτιβισμό, την καμπάνια μποϊκοτάζ και αποεπένδυσης, τις παρατεταμένες μορφές άμεσης δράσης, την ανάπτυξη του κινήματος για την αλληλεγγύη με την Παλαιστίνη και το βάθεμα των δεσμών με κόμματα της αριστεράς, τις εργατικές ενώσεις και τα κινήματα για την απελευθέρωση των μαύρων και των γηγενών πληθυσμών παγκόσμια, όπως και την ένοπλη πάλη στην Παλαιστίνη και στην ευρύτερη περιοχή.

Η ένοπλη πάλη και οι ρίζες της σε ανθεκτικές μορφές ζωής παραμένουν πράγματα δυσανάγνωστα ή μη προσεγγίσιμα για πολλούς σύγχρονους παρατηρητές. Κι όμως, δεν είναι εφικτό να συλληφθεί η

συγκυρία χωρίς να διαβαστεί εντός της η ιστορική καμπύλη ενός ανανεωμένου πολέμου εθνικής απελευθέρωσης που άρχισε να θέτει αξεπέραστα εμπόδια στην ίδια τη λογική της αποικιακής ισχύος στην Παλαιστίνη. Αυτή η εξέλιξη ξεκινά με την απελευθέρωση του Νότιου Λιβάνου το 2000—γεγονός με τεράστια ιστορική σημασία, αφού ήταν η μόνη φορά που απελευθερώθηκε γη από την ισραηλινή κατοχή χωρίς ευρύτερη αναγνώριση του κράτους του Ισραήλ—και περιλαμβάνει την ήττα του Ισραηλινού στρατού στον πόλεμο του Λιβάνου το 2006, καθώς και τις αυξανόμενες δυνατότητες της Παλαιστινιακής αντίστασης στη Γάζα κατά τους πολέμους του 2008/9, του 2014, και του 2021. Οι δράσεις αυτές υποστηρίχτηκαν από τη Μεγάλη Πορεία Επιστροφής του 2018, ένα κύμα λαϊκής διαμαρτυρίας που αμφισβήτησε την πολιορκία της Γάζας αλλά αντιμετωπίστηκε με συντριπτική και θανάσιμη βία, καθώς και την Ιντιφάντα Ενότητας του 2021, κατά την οποία είδαμε, για πρώτη φορά στη διάρκεια ζωής μιας γενιάς, ταυτόχρονες κινητοποιήσεις σε κάθε τμήμα της ιστορικής Παλαιστίνης. Η Ιντιφάντα Ενότητας αποτέλεσε επίσης το σύνθημα για μια ανανέωση της οργάνωσης της ένοπλης πάλης στη Δυτική Όχθη σε ζώνες αυτοάμυνας γύρω από τα μεγάλα προσφυγικά στρατόπεδα. Αν το αποικιακό εγχείρημα προσπάθησε, στην περίοδο αυτή, να εγκλωβίσει τον χρόνο σε αυτό που ανώτερος Ισραηλινός πολιτικός αξιωματούχος αποκάλεσε το 2004 «διάλυμα φορμαλδεΰδης» που «θα πάγωνε την πολιτική διαδικασία», οι ομάδες αντίστασης επιχείρησαν να ανοίξουν τον χρόνο και να δημιουργήσουν χρόνο, να επιβάλλουν τους ρυθμούς του εντός αυτού που ονομάζουν «τον καιρό για πρωτοβουλία».

Παραμένει ωστόσο, ακόμη και σε όσους από εμάς έχουμε αφοσιωθεί στην απελευθέρωση όλων των λαών της ιστορικής Παλαιστίνης, μια κάποια ανικανότητα ή ανετοιμότητα να αναγνώσουμε αυτή την ιστορική καμπύλη, να αναγνωρίσουμε την ιστορικότητά της. Αυτή η ανικανότητα προέρχεται, από τη μία, από μια παρεξήγηση ή λήθη σχετικά με το τι αφορούν οι εθνικοαπελευθερωτικοί και αντιαποικιοκρατικοί πόλεμοι, έτσι ώστε να μας λένε συχνά, με τρόπους που εσωτερικεύουν τη μυθολογία της ισραηλινής στρατιωτικής υπεροχής, ότι η ένοπλη πάλη εδώ είναι μάταιη, αντιπαραγωγική και, στην καλύτερη περίπτωση, συμβολική. Κι από την άλλη, η ανικανότητα πηγάζει από την αιχμαλωσία της νοητικής γραμματικής μας από μια φιλελεύθερη πολιτική που στρέφεται γύρω από τις έννοιες της αναγνώρισης και της αξίας σεβασμού, η οποία είναι θεμελιωδώς ανίκανη να επεξεργαστεί την αντιαποικιοκρατική πολιτική βία με τρόπο διαφορετικό από την αναγωγή της σε ρηχά ηθικά πλαίσια, που με τη σειρά τους πριμοδοτούν διαρκώς την κρατική εξουσία και φετιχοποιούν τις νομικές κατηγορίες της αποικιακής ιστορίας. Η ένοπλη πάλη διαβάζεται εδώ *μόνο* σε ό,τι αφορά το σημείο της παραβίασης εκ μέρους της ενός ηθικού ορίου, και καταλήγουμε στην επιτελεστική ηθική αποκήρυξη που αναγάγει ολόκληρες μορφές αντιαποικιακής πάλης στην παθολογία του σαδισμού και της εκδίκησης (απέχοντας μόνο ένα μικρό βήμα από τη γλώσσα περί «βαρβαρότητας» ή «αγριότητας»). Αυτή η ανικανότητα κατατρύχει μεγάλα τμήματα της παγκόσμιας αριστεράς, η οποία είναι ανίκανη να αποδώσει δικαιοσύνη στην ίδια της την επαναστατική ιστορία.

Πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για μεγάλα σφάλματα. Η δύναμη του αντιαποικιακού εθνοαπελευθερωτικού πολέμου δεν βρίσκεται σε κάποια τελική και αποφασιστική σύγκρουση. Σπάνια υπάρχει μια τελική μάχη ή μια έφοδος στα ανάκτορα. Σημασία έχει η σταδιακή ανατροπή των τρόπων

άσκησης εξουσίας της αποικιακής δύναμης. Η χρονικότητα που εμπλέκεται εδώ είναι η μεγάλη διάρκεια και δεν πρόκειται ποτέ απλώς για ένα ζήτημα υλικής αριθμητικής. Πρόκειται πάντοτε για το άνοιγμα της πολιτικής δυνατότητας μέσα από την ανατροπή συσχετισμών ισχύος—κι έτσι για μια θεμελιωδώς διαφορετική λογική του πολέμου από ό,τι αυτή του γενοκτονικού αποικιακού πολέμου. Εδώ όμως θα πρέπει να κατανοήσουμε τον συγκεκριμένο χαρακτήρα της αποικιακής ισχύος, ώστε να συλλάβουμε και το διακύβευμα. Η πιο πρωταρχική οργανωτική λογική της αποικιακής τάξης πραγμάτων είναι ο διαχωρισμός. Ο διαχωρισμός αυτός δεν είναι απλώς κυριολεκτικός ή χωρικός. Είναι οντολογικός και ψυχο-διαθετικός. Είναι ένας διαχωρισμός του υποκειμένου από το αντικείμενο, του ζώντος σώματος από τα «σώματα-πράγματα» που το περιβάλλουν. Η αποικιοκρατία λοιπόν παίρνει την κουβαριασμένη εγγύτητα, την εξάρτηση από τα σώματα των γηγενών, τη γη τους, την ενέργεια και την παρουσία τους, και τα μετασχηματίζει σε διαχωρισμούς, σε άρνηση αμοιβαιότητας και κάθε είδους κοινότητας.

Η άσκηση της αποικιακής κυριαρχίας, με τη σειρά της, βασίζεται θεμελιωδώς στη λογική της *μη αμοιβαιότητας*. Είναι μια ικανότητα να ασκείς διαρκή και διεισδυτική βία σε βάρος της γηγενούς κοινωνίας χωρίς να επηρεάζεται ο πυρήνας της αποικιακής ζωής, χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε ανταπόκριση. Η ουσία της δεν έγκειται απλώς στο ότι είναι ωμή και αυθαίρετη, αλλά και στο ότι *δεν μπορείς να την αγγίξεις*. Έτσι στερεί την ανθρώπινη υπόσταση. Αρνείται κάθε είδους αμοιβαιότητα σε ό,τι αφορά στο σημείο ακριβώς της οικειότητας, ακριβώς εκεί που διεισδύει πιο βαθιά στη σωματική ακεραιότητα. Ουσιαστικά, με τους απτικούς όρους με τους οποίους η αποικιακή ισχύς κατανοεί τον εαυτό της και επιβάλλεται, είναι η ικανότητα να αγγίζεις χωρίς να σε αγγίζουν. Στην Αλγερία, ήταν αυτή ακριβώς η λογική που συνέδεσε το συστηματικό καθεστώς βασανιστηρίων με την πίεση για αφαίρεση των πέπλων των γυναικών. Και τα δύο γινόντουσαν αντιληπτά ως μέρη πρακτικών καταστολής της εξέγερσης και εκπολιτισμού, που επιχειρούσαν να ακουμπήσουν τα βάθη της προστατευμένης εσωτερικότητας των γηγενών—σωματικής, ψυχικής, οικιακής, οικογενειακής—από μια θέση που με τη σειρά της απαγόρευε κάθε ανταπόκριση δια του αγγίγματος.

Στην αποικιακή τάξη πραγμάτων, αυτή η προστασία από το άγγιγμα οφείλει να επεκτείνεται και στο κοινωνικό σώμα συνολικά. Το σώμα του έποικου και το πολιτικό σώμα των εποίκων συγκροτούνται από κοινού δια της βίας της ανοσοποίησης. Και αυτό το οποίο μπορούμε να δούμε ως αποικιακό κοινωνικό συμβόλαιο οικοδομείται ακριβώς στο έδαφος αυτής της (μη) σχέσης: ένας πυρήνας της καλής ζωής για τους εποίκους στο εσωτερικό, ο οποίος να παραμένει ανέγγιχτος ακόμη και όταν τα ελαστικά αποικιακά σύνορα αποτελούν χώρο ολικής βίας και ερήμωσης. Η μετατροπή της Γάζας σε στρατόπεδο συγκέντρωσης ξεριζωμένων προσφύγων, οι οποίοι μπορούν να φονεύονται κατά βούληση, είναι η άδηλη προϋπόθεση για την ύπαρξη του Τελ Αβίβ ως χαλαρής κοσμόπολης με αρχιτεκτονική Μπάουχαους και νυχτερινή ζωή. Όμως η δομή αυτή λειτουργεί μόνο αν το καθεστώς βίας είναι αναμφισβήτητο και απροϋπόθετο.

Αυτή η απροϋπόθετη μη αμοιβαιότητα είναι ο λόγος που για την αποικιακή τάξη, κάθε πράξη αντίστασης, ένοπλη ή όχι, εκλαμβάνεται ως βίαιη. Είναι επειδή κάθε πράξη αντίστασης αμφισβητεί

αυτόν τον διαχωρισμό ανάμεσα στον ανέγγιχτο υπεράνθρωπο και τον αναλώσιμο υπάνθρωπο (με τους όρους του Φανόν, εξανθρωπίζει αμοιβαία). Η αποικιακή βία, με τη σειρά της, είναι αναγκασμένη να είναι εντελώς καθ' υπερβολή. Οι διαμαρτυρίες περί αναλογικότητας όσων εξακολουθούν να επενδύουν στο διεθνές δίκαιο παραγνωρίζουν εντελώς το ζήτημα. Όταν αμφισβητείται, η αποικιακή εξουσία δεν έχει την επιλογή να μην είναι εντελώς δυσανάλογη. *Είναι αναγκασμένη* να επιχειρήσει βομβαρδισμό τάπητα στις συνοικίες. Όχι για κάποιον στρατιωτικό στόχο, αλλά επειδή πρέπει να προσπαθεί διαρκώς να εδραιώσει εκ νέου τη μη αμοιβαιότητα. Γι' αυτό και το κράτος του Ισραήλ αντιλαμβάνεται την αποκατάσταση της πρόληψης ως μια άσκηση στην καταστροφή. Αξιολογεί τα πολιτικά επιτεύγματα με βάση το μέγεθος των ερειπίων. Εκφράζει την πολιτική του αισθητική μέσω της διασποράς σχεδόν Υψηλών εικόνων ερήμωσης. Η «Γάζα», ως μάθημα στην ολική εξάλειψη, πρέπει να διαμεσολαβείται μιντιακά και να προβάλλεται σε κάθε οθόνη. Η κλίμακα και το εύρος τής καταστροφής πρέπει να είναι τόσο ακραία, τόσο ολοκληρωτικά, και τόσο ορατά, ώστε να επιβάλλουν εκ νέου την ιδέα του ανέγγιχτου χαρακτήρα του αποικιοκράτη κυρίαρχου στην ίδια την συνείδηση των θυμάτων της βίας του. Ο δεδηλωμένος στόχος πολλών από τις εκστρατείες βομβαρδισμού στη Γάζα, «η αποκατάσταση της ησυχίας», είναι ακριβώς ο ευφημισμός για την απουσία αμοιβαιότητας: οι περίοδοι «ησυχίας» είναι αυτές όπου το αποικιακό κράτος μπορεί να σκοτώνει, να φυλακίζει, να απαλλοτριώνει και να ξεριζώνει ανθρώπους χωρίς ανταπόκριση, χωρίς την ύπαρξη ομοειδών σχέσεων.

Τα τελευταία είκοσι χρόνια πάλης έχουν θέσει αυτή τη λογική υπό αμφισβήτηση, και κατά τόπους την έχουν ακόμη ανατρέψει. Αυτό που επιτεύχθηκε στη Γάζα και μόνο είναι τεράστιας σημασίας. Ένας λαός προσφύγων, διωγμένων απ' τα σπίτια τους, στρατοπεδευμένων, υπό στρατιωτική κατοχή για δεκαετίες, πολιορκημένων εντελώς μέσα σε μια μικροσκοπική λωρίδα επίπεδης παραλιακής γης χωρίς ούτε ένα βουνό ή κοιλάδα, χωρίς ζούγκλα ή δάση, σφυροκοπημένος διαρκώς από αέρος, κατάφερε να διατρήσει τους αιθέρες και τα υπόγεια βάθη ενός πυρηνικά εξοπλισμένου κράτους-φρουρίου. Σε ορισμένες στιγμές της, η Γάζα κατάφερε να ανατρέψει τη λογική της πολιορκίας με έναν πολύ πραγματικό τρόπο. Οι Παλαιστίνιοι πήραν τα ίδια τα πυρομαχικά που έπεφταν στα σπίτια τους και τα μετέτρεψαν σε δυνατότητα ντόπιας παραγωγής όπλων και αυτοάμυνας. Όταν λένε κάποιοι πως στην αντιαποικιακή πάλη «κάθε σφαίρα είναι μια σφαίρα που επιστρέφεται», αυτό ισχύει κυριολεκτικά για τη Γάζα. Με άλλα λόγια, οι Παλαιστίνιοι θεσμοποίησαν μια βάση σωρευτικής γνώσης και οργανωτικής ικανότητας των γηγενών. Όταν, στις πρώτες μέρες της πολιορκίας, οι ομάδες αντίστασης έριξαν ρουκέτες που τα περισσότερα ρεπορτάζ χαρακτήρισαν «πρωτόγονες», πολλοί έσπευσαν να υπογραμμίσουν ότι αυτό δεν δικαιολογούσε την ένταση του βομβαρδισμού του Ισραήλ, ότι οι ρουκέτες ήταν ουσιαστικά ένα είδος «πυροτεχνημάτων» και ότι στην καλύτερη περίπτωση θα έπρεπε να χαρακτηριστούν «συμβολικές». Δεν συνέλαβαν την ουσία. Το ίδιο το αποικιακό καθεστώς την αντιλήφθηκε πολύ καθαρότερα: ακόμη και η παραμικρή δυνατότητα να δημιουργηθεί μια ικανότητα των γηγενών να αναπτύξουν στρατιωτική τεχνολογία, ανεξάρτητα από το πόσο «πρωτόγονη» είναι, αποτελεί απειλή στη λογική της μη αμοιβαιότητας.

Αυτές οι ικανότητες ορίζουν σήμερα τους όρους της μάχης. Περικυκλωμένοι εντελώς από έναν

σχεδόν ολοκληρωτικό αποκλεισμό από κάθε πλευρά, χωρίς ούτε ένα εκατοστό εδαφικού βάθους ή γραμμών τροφοδοσίας στα μετόπισθεν, η Παλαιστινιακή αντίσταση ανέπτυξε παρ' όλα αυτά την ικανότητα να αντιμετωπίζει και να αποκρούει τις ένοπλες φάλαγγες εισβολής ενός από τους καλύτερα εξοπλισμένους και ανελέητους στρατούς στον κόσμο κατά τη διάρκεια μηνών πολέμου. Είναι δύσκολο να βρούμε ιστορικό προηγούμενο για όσα κατάφερε ως τώρα να αντέξει και να πετύχει η αντίσταση στη Γάζα. Οι Αλγερινοί είχαν γραμμές τροφοδοσίας μέσα στην Τυνησία του Bourgouiba, και τα όρη Άτλας στο εσωτερικό. Οι Βιετναμέζοι είχαν τη μαοϊκή Κίνα και την Καμπότζη και χιλιόμετρα πυκνής ζούγκλας. Οι Παλαιστίνιοι στη Γάζα δεν έχουν κανένα βάθος στα μετόπισθεν. Έχουν μόνο την ανθεκτικότητα και την ευφυία τους. Ανεξάρτητα από το τι θα συμβεί, στο δικό μου μυαλό είναι αναμφισβήτητο ότι οι μάχες που διεξάγονται ενάντια σ' αυτή τη γενοκτονία θα αναγνωριστούν στο τέλος ιστορικά ως ισάξιες των μεγάλων επιτευγμάτων της αντιαποικιοκρατικής ιστορίας, της μάχης του Ντιέν Μπιέν Φου για παράδειγμα, ή, αφού το φέρνει η κουβέντα, της μάχης του Μπιντ Τζεμπεΐλ στον πόλεμο του Λιβάνου το 2006, ακόμη κι αν ακόμα δεν έχουμε τη γλώσσα για να μιλήσουμε για το θέμα ως τέτοιο.

Κι όμως, δεν υπάρχει τελική μάχη εδώ. Δεν υπάρχει το αντίστοιχο της πτώσης της Σαϊγκόν ή της εφόδου της Σάντα Κλάρα στον ορίζοντα. Οι Παλαιστίνιοι δεν μπορούν ποτέ να συγκεντρώσουν το μέγεθος βίας το οποίο έχει στη διάθεσή του το αποικιακό κράτος. Αυτό όμως που μπορούν να κάνουν είναι να αρνηθούν την τάξη πραγμάτων της αποικιακής μη αμοιβαιότητας. Μπορούν να ανοίξουν τον χρόνο και να δημιουργήσουν χρόνο σ' έναν πόλεμο εθνικής απελευθέρωσης που αρνείται στην αποικιακή τάξη πραγμάτων τη μετάβασή της πέρα απ' το αδιέξοδο. Κι εδώ πρέπει να θυμίσουμε ότι το θεμέλιο κάθε πολέμου εθνικής απελευθέρωσης είναι η ικανότητα των κοινών ανθρώπων να συνεχίσουν να απορρίπτουν τους όρους της ήττας και να επιμένουν στη ζωή με κάθε κόστος. Η επιμονή βρίσκεται εκεί, στη μητέρα που θάβει το νεκρό παιδί της σε μαζικό τάφο και ταυτόχρονα δηλώνει πως δεν θα φύγει απ' τον τόπο· είναι εκεί στην εικόνα του νέου που τον ανασύρουν από τα συντρίμμια, με το πρόσωπό του κρυμμένο κάτω από το γκρίζο πέπλο της σκόνης, που τον σηκώνουν σε φορείο, και που με κάποιον τρόπο βρίσκει τη δύναμη να σηκωθεί και να κάνει το σήμα της νίκης· είναι εκεί στους γιατρούς, που αρνούνται να αφήσουν τους ασθενείς τους ακόμη και όταν πλησιάζει ο αναπότρεπτος θάνατος· είναι εκεί στον γέροντα, που επιστρέφει στα ερείπια του σπιτιού του με μια αυτοσχέδια σκηνή, ώστε να αναζητήσει τα κορμιά των παιδιών και των εγγονών του κάτω απ' τα συντρίμμια. Την άνοιξη του 2024, ο στρατός του Ισραήλ εισέβαλλε εκ νέου στη βόρεια Γάζα, την οποία έλεγε ότι εκκαθάρισε, όχι επειδή έμειναν όρθιες οι ομάδες της αντίστασης, αλλά κυρίως επειδή ο λαός επέμενε να επιστρέφει για να ζήσει στα ερείπια. Η επιμονή στην κατοικήσιμη ζωή και τους κανονικούς της ρυθμούς—δηλαδή, η άρνηση της ερήμωσης που ο Σιωνισμός πάντοτε προσπαθούσε να επιβάλλει στην Παλαιστίνη και *ως* Παλαιστίνη—αυτή είναι η βάση μιας ευρύτερης αμφισβήτησης του αποικιακού καθεστώτος. Δεν υπάρχει τίποτε προς ρομαντικοποίηση εδώ. Δεν είναι το ζήτημα να καταφύγουμε σε κάποια εικόνα αυτοθυσιαστικού ηρωισμού. Ξέρουμε καλύτερα από όλους ότι δεν αρκούν οι εικόνες σφριγηλής και αλτρουϊστικής ένοπλης εξέγερσης. Μας έχουν απογοητεύσει στο παρελθόν. Ο πόνος της θλίψης είναι απέραντος, και τίποτε δεν μπορεί να τον αναδιπλώσει σε κάποιο

επίπεδο απλώς συμβολικό. Αλλά η αφαίρεση του πόνου αυτού από τη χρονικότητα του πολέμου είναι πλήρης απομάκρυνσή του από το πολιτικό νόημα, είναι αναγωγή του στη μόνη γλώσσα που επιτρέπει ο φιλελευθερισμός: ως αυστηρά προσωπική βλάβη. Αντιθέτως, η Παλαιστινιακή πολιτική κοινότητα βασιζόταν πάντοτε—από καθαρή αναγκαιότητα, αλλά με πολιτικές συνέπειες—στην ικανότητά της να μετατρέπει τον πόνο σε εξεγερσιακή αμφισβήτηση.

Πρόκειται για μορφές πάλης που παραμένουν εντελώς απροσπέλαστες για τη μεγάλη μερίδα της φιλελεύθερης αριστεράς της Δύσης. Κι όμως, ένα μεγάλο μέρος της σύγχρονης υπεράσπισης της Παλαιστίνης συνεχίζει να βασίζεται στην ιδέα ότι η Παλαιστινιακή απελευθερωτική πάλη θα επιτύχει στους στόχους της μόνο αν απευθυνθούμε σε ορισμένες συμβάσεις αναγνώρισης ή νομιμότητας εντός της Δύσης. Αυτή η εσφαλμένη ανάγνωση θα έπρεπε να ήταν το πρώτο θύμα τούτου του γενοκτονικού πολέμου. Το θέμα δεν είναι *πώς* διατυπώνουμε τις απαιτήσεις μας για ελευθερία· είναι ότι η ίδια η απαίτηση για ελευθερία στην Παλαιστίνη είναι κάτι το θεμελιωδώς απαράδεκτο. Δεν υπάρχει πολιτική της πειθούς ικανή να αλλάξει κάτι τέτοιο. Ακόμη κι όταν πεθαίνουμε μαζικά, αμφισβητούν την ανθρώπινή μας υπόσταση· ακόμη και ως ανώνυμοι αριθμοί, υποβαλλόμαστε στην καχυποψία. Αυτή η ανθρωπότητα μας αποκλείει εξ ορισμού, και πάντοτε μας απέκλειε. Δεν είναι απλώς πως η αξία της δικής μας ζωής μετριέται διαφορετικά, αλλά ότι στην πραγματικότητα θεωρείται εντελώς μη συμβατή με την αξία. Δεν υπάρχουν επιτελέσεις της φυλετικής αθωότητας, χοροί καταδίκης που θα εξαγοράσουν την κάρτα μέλους στο προνομιούχο κλαμπ. Στην καλύτερη περίπτωση, η δυτική φιλελεύθερη αριστερά μπορεί να δει τους Παλαιστίνιους ως ενάρετα θύματα, ποτέ όμως ως ιστορικούς δράστες ικανούς να διεξάγουν έναν δίκαιο πόλεμο εθνικής απελευθέρωσης. Τους συμμάχους που κερδίσαμε τους κερδίσαμε όχι ζητώντας αναγνώριση αλλά αρνούμενοι να πέσουμε απλώς και να πεθάνουμε, με το να εντάσσουμε την πάλη μας, και τις αρχές αυτής της πάλης, εντός της παγκόσμιας ιστορίας και κληρονομιάς της επαναστατικής αντιαποικιοκρατίας.

Δεν είναι ο σκοπός εδώ να αποφύγουμε ζητήματα ηθικών ορίων στην αντιαποικιακή βία. Ούτε είναι να υπονοήσουμε ότι τα όρια αυτά δεν έχουν ξεπεραστεί στην ιστορία της Παλαιστινιακής αντιαποικιοκρατικής πάλης, ή ότι δεν ξεπεράστηκαν στην ίδια την επιχείρηση *Πλημμύρα του Al-Aqsa* στις 7 Οκτωβρίου . Ακόμη λιγότερο είναι ο σκοπός το να ισχυριστούμε ότι αυτές οι παραβιάσεις δεν θα πρέπει να αντιμετωπιστούν συνειδητά και να υποστούν κριτική. Οι Παλαιστίνιοι στοχάζονται αυτά τα ερωτήματα και αναμετρώνται με αυτά για πολύν καιρό, και όχι ως άσκηση στη δημοσιότητα αλλά ως μέρος του δικού τους πολιτικού διαλόγου. Διότι οι αποικιοκρατούμενοι δεν οφείλουν τα όρια αυτά στους αποικιοκράτες τους, ούτε στους επιμελητές δυτικών περιοδικών, ούτε στη μυθική αυτή οντότητα που ονομάζεται διεθνής κοινότητα. Οι αποικιοκρατούμενοι το οφείλουν στον εαυτό τους, και μόνο στον εαυτό τους. Το οφείλουν στον ορίζοντα της μελλοντικότητας και της συνύπαρξης που επιτελεί η πάλη τους, στον κόσμο που θα κληρονομήσουν τα παιδιά τους.

Η έκκληση του Φανόν, στο τέλος του *Της γης οι κολασμένοι*, να «…αφήσουμε πίσω αυτή την Ευρώπη που δεν σταματά να φλυαρεί για τον άνθρωπο, κι όμως τον σφάζει σε κάθε γωνιά της, σε κάθε γωνιά του κόσμου» δεν έχει υπάρξει ποτέ πιο επίκαιρη. Ταυτόχρονα, δεν έχει υπάρξει ποτέ τόσο

υλοποιήσιμη. Το Ισραήλ είναι το τοπικό φυλάκιο μιας ιμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων που παραπαίει. Η Υεμένη, μια από τις φτωχότερες χώρες της γης, κινεί ωκεανούς και αψηφά αυτοκρατορίες για να μπει η ίδια στον αγώνα. Η Νότια Αφρική γυρίζει το διεθνές δίκαιο ανάποδα, διαρρηγνύοντας τα σιωπηλά αποικιακά στεγανά σχετικά με την κατηγορία της γενοκτονίας. Αλλά περαιτέρω, εκατομμύρια ανθρώπων παγκόσμια ανταποκρίνονται στη γενοκτονική βία στη Γάζα. Εκατομμύρια αναγνωρίζουν τον εαυτό τους στη γενοκτονία και νιώθουν το ζήτημα να τους καλεί. Όταν κοιτάζουν τη Γάζα, βλέπουν όχι μόνο έναν αιώνα εποικισμού της Παλαιστίνης, αλλά τα τελευταία πεντακόσια χρόνια Ευρωαμερικανικής φυλετικής και αποικιακής κυριαρχίας. Η εκστρατεία για τη Γάζα είναι κάτι σαν συμπυκνωμένη αναπαράσταση κάθε αποικιακού πολέμου στην ιστορία, και φέρει κάθε χαρακτηριστικό τους σημάδι: το σφυροκόπημα των ξεριζωμένων και πολιορκημένων από μια συντριπτική στρατιωτική δύναμη στο όνομα της αυτοάμυνας και του «δυτικού πολιτισμού και αξιών»· τη δαιμονολογία και τη ρητορική περί αγριότητας, τη ζωολογία και την αναγωγή σε ζώο· την απαξίωση της ζωής στις φυλετικές ταξινομήσεις οι οποίες παράγουν ενεργά την αναλωσιμότητα ως προϋπόθεση της αξίας παντού· τον παροντισμό και την άρνηση οποιασδήποτε επίκλησης ενός ιστορικού παρελθόντος ή της ιστορικής αδικίας. Όλα αυτά είναι πράγματα άμεσα αναγνωρίσιμα από εκατομμύρια ανθρώπων στον κόσμο, όχι απλώς ως μορφές της επιμονής ενός κοινού παρελθόντος και μιας κοινής ιστορίας, αλλά, ταυτόχρονα, ως δυσοίωνο σημάδι ενός επικείμενου μέλλοντος σ’ έναν θερμαινόμενο πλανήτη για τον οποίο άλλη μια φορά μας λένε ότι έχει «υπερπληθυσμό».

Με αυτή την έννοια, η Παλαιστίνη είναι το ζωντανό αρχείο του μέλλοντός μας. Είναι όμως και το όνομα μιας ξαναγεννημένης πλανητικής συνείδησης. Υπήρξε γενεσιουργός αιτία για το μεγαλύτερο παγκόσμιο φοιτητικό κίνημα εδώ και γενιές, για τις μεγαλύτερες εκδηλώσεις αριστερού διεθνισμού που έχει δει η Δύση εδώ και γενιές, και μάλλον και για τις μεγαλύτερες κινητοποιήσεις του Εβραϊκού αντισιωνιστικού ακτιβισμού που έχουν δει ποτέ οι ΗΠΑ. Αυτές οι κατακτήσεις δεν έγιναν παρά τον πόλεμο απελευθέρωσης της Παλαιστίνης αλλά *εξαιτίας του.* Χωρίς την πρόκληση που αντιπροσωπεύει το αντιαποικιοκρατικό κίνημα στην Παλαιστίνη, χωρίς την ικανότητα ανατροπής της αποικιακής λογικής της εξουσίας και άρνησης όλων των ιμπεριαλιστικών διευθετήσεων, όλα αυτά θα ήταν άχρηστα. Καμία από τις διπλωματικές, νομικές ή ιδεολογικές κατακτήσεις δεν έγινε χωρίς η ένοπλη πάλη να εξασφαλίζει ότι υπήρχε ακόμη κάτι κάτω στη γη για το οποίο άξιζε να παλέψεις.

Κι αυτό επίσης είναι αδιέξοδο για τον Σιωνισμό. Η απόλυτη εξάρτησή του από την πατρωνία του ιμπεριαλισμού δεν ήταν ποτέ πιο ξεκάθαρη. Ούτε όμως υπήρξε ποτέ πιο ξεκάθαρη η λειτουργία του ως ηθικο-ιδεολογικού και συνάμα γεωπολιτικού-στρατιωτικού πυλώνα μιας υπό αμερικανική κυριαρχία ιμπεριαλιστικής-καπιταλιστικής τάξης πραγμάτων που βρίσκεται υπό κατάρρευση, καθώς και της γενοκτονικής ακρότητας στην οποία η τάξη αυτή είναι ικανή να προσφύγει προκειμένου να κρατήσει ζωντανή τη λειτουργία του αυτή. Συνεπώς, τα διακυβεύματα της συγκυρίας είναι παγκόσμια και δεν θα μπορούσε να είναι πιο κρίσιμα—η Παλαιστίνη είναι παντού διότι ονομάζει ένα πολιτικό υποκείμενο ριζοσπαστικής οικουμενικής χειραφέτησης. Αν ο Σιωνισμός έχει φτάσει να αντιπροσωπεύει *παντού* τα «δικαιώματα» της εποικιστικής αποικιοκρατίας και του εθνοτικού

εθνικισμού—δηλαδή το δικαίωμα να μπει τέλος σε κάθε αναμέτρηση με τη συνεχιζόμενη αποικιακή αδικία και την απαλλοτριωτική βία σε όλο τον κόσμο—τότε ο πόλεμος για την απελευθέρωση της Παλαιστίνης είναι σήμερα φορέας της αντιαποικιοκρατικής ιδέας παγκόσμια. Αν ο Σιωνισμός έγινε ένα από τα σημεία που συνενώνει (και εκθέτει τη βαθιά εκλεκτική συγγένεια ανάμεσά τους) τον ύστερο φιλελευθερισμό και τον ύστερο φασισμό, τότε η Παλαιστίνη φέρει το καθήκον όχι απλώς της αναγέννησης της κοινής κληρονομιάς της επαναστατικής ιστορίας της αριστεράς όταν κανείς άλλος δεν είναι πρόθυμος να σηκώσει αυτό το καθήκον στις πλάτες του, αλλά και της επαναφοράς της στον βιωμένο χρόνο, στον «καιρό για πρωτοβουλία». Είναι ένα τρομερό μα ωραίο φορτίο στους ώμους.

Σημειώσεις

Frantz Fanon, *The Wretched of the Earth*, αγγ. μτφρ. Richard Philcox (Νέα Υόρκη: Grove Press, 2004), σελ. 40. Ελληνική μτφρ. ως *Της γης οι κολασμένοι*, μτφρ. Αγγέλα Αρτέμη (Αθήνα: Κάλβος, 1982).

Mahmoud Darwish, *Memory for Forgetfulness*, μτφρ. Ibrahim Muhawi (Μπέρκλεϊ: University of California Press, 1995), σελ. 11.

Joseph Massad, 'Why Israel's savagery is a sign of its impending defeat', Middle East Eye, 16 Απριλίου 2024.

Martin Shaw, 'Palestine in international historical perspective on genocide', *Holy Land Studies* 9:1 (2010): σελ. 1–24.

al–Jazeera, 'Civilians sheltering inside a Gaza school killed execution–style,' 13 Δεκεμβρίου 2023, Civilians sheltering inside a Gaza school killed execution-style | Israel-Palestine conflict News | Al Jazeera

Seraj Assi, 'Israel's horrific massacre at Gaza's largest hospital', *Jacobin*, 3 Απριλίου 2024.

Forensic Architecture, 'Attacks on aid in Gaza: Preliminary findings', 4 Απριλίου 2024, Attacks On Aid In Gaza: Preliminary Findings ← Forensic Architecture (forensic-architecture.org)

Σ.τ.Μ: Τα Μπαντουστάν ήταν μορφές ψευδοαυτονομίας των οικισμών των μαύρων στη Νότια Αφρική, που χρησιμοποιήθηκαν από το καθεστώς για να τους αποκλείσουν από την πολιτική διαδικασία στη χώρα.

Mouin Rabbani, 'Israel mows the lawn,' *London Review of Books*, τομ. 36 αρ. 15, 31 Ιουλίου 2014.

Samera Esmeir, 'To say and think a life beyond what settler colonialism has made', *Mada Masr*, 14 Οκτωβρίου 2023, To say and think a life beyond what settler colonialism has made | MadaMasr

Bikrum Gill, 'Two logics of war: Liberation against genocide', *Ebb* τ. 1, Ιανουάριος 2024.

Achille Mbembe, ‘The society of enmity’, *Radical Philosophy* τ. 200, Νοέμβριος/Δεκέμβριος 2016, σελ. 25.

Σ.τ.Μ: Habib Bourguiba, αρχικά πρωθυπουργός (1956-57) και μετέπειτα (1957-1987) πρόεδρος της Τυνησίας. Έπαιξε βασικό ρόλο για την ανεξαρτησία της χώρας του και μεσολάβησε στις διαπραγματεύσεις της κυβέρνησης Ντε Γκωλ με το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο (FLN) της Αλγερίας.

Σ.τ.Μ: Η μάχη του Ντιεν Μπιεν Φου (Μάρτιος-Μάιος 1954) ήταν η κορύφωση του πρώτου σταδίου του πολέμου το Βιετνάμ και κατέληξε με ήττα του Γαλλικού εκστρατευτικού σώματος και νίκη των κομμουνιστών Βιέτ Μινχ.

Σ.τ.Μ: Η μάχη του Μπιντ Τζεμπεΐλ (Ιούλιος-Αύγουστος 2006) ήταν μια από τις βασικές μάχες του πολέμου Ισραήλ-Λιβάνου και κατέληξε με επικράτηση των δυνάμεων της Χεζμπολά.

Σ.τ.Μ: Η έφοδος στην κουβανική πόλη της Σάντα Κλάρα (τέλη Δεκεμβρίου 1958), υπό τη διοίκηση του Τσε Γκεβάρα, κατέληξε στην ήττα των δυνάμεων της κυβέρνησης Μπατίστα και τον θρίαμβο της Κουβανικής επανάστασης.

Abdaljawad Omar, ‘Can the Palestinian mourn?’, *Rusted Radishes*,14 Δεκεμβρίου 2023, Can the Palestinian Mourn? - Rusted Radishes

Steven Salaita, ‘Down with the Zionist entity; long live the “Zionist entity”’, 23 Μαΐου 2024, Down with the Zionist Entity; Long Live "the Zionist Entity" - Steve Salaita

Fanon, *The Wretched of the Earth*, σελ. 235.

Darryl Li, ‘The charge of genocide’, *Dissent*, τ. 18, Ιανουάριος 2024, The Charge of Genocide - Dissent Magazine

Jodi Dean, ‘Palestine speaks for everyone’, Verso Blog, 9 Απριλίου 2024, Palestine speaks for everyone | Verso Books